

La cultura com a força transformadora davant els grans reptes socials

Published by [Interacció](#) [1] on 30/11/2019 - 09:54 | Last modification: 28/07/2026 - 10:32

L'informe *Transformative: Impacts of Culture and Creativity* apareix en un moment en què el debat internacional sobre el valor de la cultura comença a desplaçar-se. Ja no es tracta únicament de demostrar que la cultura genera beneficis socials, econòmics o educatius. La pregunta passa a ser una altra: **pot la cultura contribuir a afrontar els grans reptes públics del segle XXI?** Aquesta és la hipòtesi que articula aquest treball impulsat pel think tank australià *A New Approach* amb el suport de l'Australian Academy of the Humanities.

L'informe parteix d'un diagnòstic preocupant sobre la societat australiana. Detecta l'augment de la solitud, la pèrdua de confiança institucional, les dificultats per innovar, l'envelliment de la població, l'estancament educatiu, el dèficit comercial de les indústries creatives i una creixent fractura territorial en l'accés a la cultura. La pregunta no és com salvar el sector cultural, sinó fins a quin punt les activitats culturals poden formar part de les respostes a aquests problemes col·lectius.

La principal aportació del document és precisament aquest canvi de perspectiva. La cultura deixa de presentar-se com un sector que produeix impactes complementaris i passa a entendre's com una **capacitat transversal de transformació**. Els autors revisen centenars d'investigacions internacionals i organitzen l'evidència en set grans àmbits: cohesió social, economia, innovació, salut i benestar, educació, projecció internacional i desenvolupament cultural. Aquesta estructura mostra que la cultura no actua només dins del seu propi sistema, sinó que produeix efectes en múltiples polítiques públiques.

?La cultura com a infraestructura transversal: els impactes no s'acumulen, es connecten.

L'àmbit més desenvolupat és probablement el de la cohesió social. L'informe recull nombroses investigacions que indiquen que la participació cultural reforça el sentiment de pertinença, augmenta la confiança entre persones, afavoreix l'empatia, redueix l'aïllament social i contribueix a la recuperació després de situacions traumàtiques. La cultura apareix així com una infraestructura relacional que ajuda a reconstruir els vincles col·lectius. Aquesta idea resulta especialment significativa perquè desplaça l'atenció dels efectes individuals cap a la qualitat dels entorns socials que les pràctiques culturals contribueixen a crear.

En l'àmbit econòmic, el document defensa una lectura igualment àmplia. No limita la contribució cultural al consum o a l'ocupació. Recorda que les activitats culturals i creatives ja representen una part significativa del PIB australià i de l'ocupació, però insisteix sobretot en la seva contribució a les economies basades en el coneixement. La creativitat és presentada com un recurs essencial per a la innovació, la diversificació econòmica i l'adaptació als canvis tecnològics. La cultura deixa de ser una conseqüència del desenvolupament econòmic per convertir-se en una de les seves condicions.

La relació amb la innovació constitueix una de les aportacions més originals de l'informe. Els autors sostenen que les competències creatives necessàries per a la denominada quarta revolució industrial no poden generar-se únicament des de l'educació tècnica. Les pràctiques artístiques desenvolupen imaginació, pensament divergent, capacitat d'experimentació i adaptació al canvi, habilitats considerades essencials en economies intenses en coneixement. Això permet vincular la política cultural amb les estratègies d'innovació i competitivitat sense reduir la cultura a una simple funció instrumental.

Un altre dels blocs més consistents és el dedicat a la salut. L'informe sintetitza una extensa literatura internacional que mostra beneficis de les activitats artístiques tant en contextos clínics com comunitaris. Es documenten millores en salut mental, reducció del risc de demència, benestar emocional i qualitat de vida. Els autors remarquen que aquests efectes no depenen exclusivament de programes sanitaris específics. També estan relacionats amb els determinants socials de la salut, és a dir, amb les condicions socials, relacionals i culturals que influeixen sobre la vida de les persones. Aquesta aproximació amplia notablement el marc tradicional de les polítiques culturals.

En educació, la cultura és presentada com una eina que reforça tant els aprenentatges cognitius com les competències socials. L'evidència revisada mostra millores especialment rellevants entre alumnat vulnerable o en risc d'abandonament escolar. L'interès del document és que evita justificar les arts només perquè milloren el rendiment acadèmic. Defensa que contribueixen a desenvolupar capacitats intel·lectuals i personals imprescindibles per a societats complexes i canviants.

L'informe també incorpora una dimensió internacional sovint absent en estudis d'impacte. Argumenta que la cultura reforça el poder d'atracció dels països, afavoreix les relacions diplomàtiques, incrementa la confiança internacional i pot facilitar els intercanvis econòmics i científics. La cultura és concebuda com un recurs estratègic de política exterior, més enllà de la promoció artística o turística.

Tot aquest recorregut desemboca en una proposta política clara. Els autors consideren que l'evidència disponible és suficient per abandonar una organització sectorial de les polítiques culturals. Proposen construir mecanismes de coordinació entre departaments, mapar els beneficis de la cultura en totes les polítiques públiques i orientar les inversions cap als àmbits on els impactes poden ser més transformadors. En lloc de preguntar quant costa la cultura, suggereixen preguntar quins problemes públics pot ajudar a resoldre quan s'integra de manera estratègica amb salut, educació, desenvolupament territorial o innovació.

La força d'aquest informe resideix en aquest desplaçament conceptual. No intenta demostrar que la cultura sigui útil perquè produeix impactes positius. Assumeix que aquests impactes ja estan prou documentats i planteja una qüestió diferent: **com poden les polítiques públiques aprofitar aquesta capacitat transformadora?** Aquesta és també la seva principal limitació. El document reuneix una gran quantitat d'evidències provinents de disciplines molt diverses, però no sempre diferencia amb prou claredat entre relacions causals, correlacions i mecanismes explicatius. El seu objectiu és construir una agenda política més que no pas elaborar una teoria dels impactes culturals.

Referència

Australian Academy of the Humanities. (2019). *Transformative: Impacts of Culture and Creativity. A New Approach*. A New Approach (ANA).

[Text complet](#) [2]

Categories: Informe

Categories: Informes i documents

Tags: valor públic de la cultura

Tags: avaluació de polítiques culturals

Tags: polítiques culturals

Tags: estudis socials de la cultura

Tags: cultura i salut

- [3]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/blogs/2019/cultura-reptes-socials>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] <https://newapproach.org.au/publication/transformative-impacts-of-culture-and-creativity/>

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/7027>